

Sådan bruger du ernæringsterminologi og NCP-modellen i din daglige praksis

NCP

Af Luise Persson Kopp, NCP-projektleder, klinisk diætist, lk@diatist.dk

I NCP-klummen fra Diætisten nr. 157, april 2019, redegjorde jeg kort for NCP-modellen, og hvorfor den er oplagt at anvende, når der skal dokumenteres. Det er en dynamisk model, hvor de fire trin fremmer den systematiske fremgangsmåde i ernæringsbehandlingen. Ernæringsterminologien der følger med NCP-modellen er bl.a. udviklet så vi har en fælles terminologi, og dermed også et fælles afsæt som faggruppe.

På trods af forskellige EPJ-systemer, hvor det ofte kan være vanskeligt at se, hvordan NCP kan indtænkes i praksis – så er det faktisk muligt! Der er ikke nogen krav til, hvordan NCP-modellen eller terminologien skal inddrages, men vi opfordrer til, at den systematiske tankegang bliver en almindelig del af dokumentationen. At følge de fire trin i bl.a. vejledningen og til holdundervisningen, er medvirkende til at kvalitetssikre ernæringsbehandlingen, og fungerer som en form for tjekliste, så alt bliver husket (1,2,3). I en travl hverdag er det et fantastisk redskab at have med sig.

Den NCP-ernæringsterminologi, der primært anvendes, er fra trin 2; ernæringsdiagnosen, og trin 3; ernæringsinterventionen. Den sidste terminologiliste, der både omfatter trin 1 og 4 (ernæringsudredning og ernæringsmonitorering og -evaluering) kan for nogle virke uoverskuelig og lang.

Jeg henviser til artiklen *NCP – Trin 1, ernæringsudredning: Fokus på terminologien kost- og ernæringsrelateret anamnese og klientanamnesen*, fra Diætisten nr. 155, oktober 2018, hvor jeg giver eksempler på, hvordan terminologien kan bruges i praksis.

Det vigtige i denne terminologiliste er hovedgrupperne, for det er disse som du med fordel kan inddrage*, når du dokumenterer. Visse undergrupper, som nedenstående eksempel, er relevante at inddrage, hvis hovedgruppen er fokus for vejledningen. I så fald er det oplagt at skrive disse i journalen**.

“Viden/overbevisning/indstilling” er en **hovedgruppe**, mens viden/færdigheder i forhold til mad og ernæring er en **undergruppe**.

Selve termerne i trin 1+4 vil på sigt forhåbentlig være implementerede i EPJ-systemer, men som med alle andre elektroniske sundhedsløsninger, er dette en langsigtet proces.

I trin 1+4 finder du følgende hovedgrupper (4):

- Kost- og ernæringsrelateret anamnese (FH)
- Indtag af fødevarer og næringsstoffer (1)
- Fødevarer- og næringsstofadministration (2)
- Brug af lægemiddel og alternativ medicin (3)
- Viden/overbevisning/indstilling (4)
- Adfærd (5)
- Faktorer der påvirker adgang til fødevarer og ernæringsrelaterede medicoprodukter (6)
- Fysisk aktivitet og funktionsevne (7)
- Patientens/klientens/borgerens ernæringsrelaterede livskvalitet (8)
- Antropometriske målinger (AD)
- Biokemiske data, medicinske prøver og undersøgelser (BD)
- Ernæringsrelaterede fysiske fund (PD)
- Klientanamnese (CH)
- Referenceværdier (CS)

Overskrifterne kan bruges som tjekliste: Har du husket at spørge ind til det vigtige – og indsamlet de data, der er relevante for at kunne foretage en vurdering af patienten?

På kost.dk kan du finde forskellige skabeloner og vejledninger, som vi har udarbejdet til dig: www.kost.dk/ncp-materiale. Skabelonerne kan anvendes som inspiration til, hvordan du kan dokumentere, eller du kan kopiere dem over i dit journalnotat i EPJ-systemet. Der er mange muligheder.

Men hvad skal der så stå i journalen?

Der er flere forskellige måder at udfylde journalen på. I den model jeg arbejder med, er der under hvert trin forskellige overskrifter og punkter, som jeg bruger, når jeg dokumenterer. I det følgende har jeg opstillet relevante punkter og forskellige overskrifter under hvert trin. Det kan måske virke som mange overskrifter, men så er alt med, og du kan selv fravælge det som ikke er relevant. Dog er det vigtigt at huske, at det er relevant at have gennemgået alle punkter, så problemet er afdækket og alle oplysninger er indsamlet.

* Hvis du har terminologien i tankerne, når du udfører, og senere dokumenterer, den udførte behandling, har du afdækket adskillige vigtige emner, der kan have relevans for ernæringsbehandlingen.

** Eksempel på journalnotat: “pts viden ift mad og ernæring i relation til T2DM er meget begrænset”

(Overskrifterne, som med fordel kan anvendes i notatet, er markeret med fed)

Trin 1: Ernæringsudredning (4,5,6)

Årsag til henvisning/hvem har henvist?
Første samtale/opfølgning/årskontrol?

Nedenunder beskrives de indsamlede data som slutteligt vurderes (det er den samlede vurdering som skrives ind i notatet). Overskrifterne kan udelades fra notatet, men er med til at skabe struktur og overblik.

Antropometriske målinger

Hvis nødvendigt, indsæt evt. vægt og BMI (kommer an på hvilket system man arbejder i, måske står disse data i forvejen et bestemt sted i systemet).

Biokemiske data (hvis relevant for anamnesen)

Laboratoriedata og medicinske undersøgelser.

Ernæringsrelaterede fysiske fund

Fysisk fremtoning, muskel-/fedttab, synkefunktion.

Klientanamnese

Personlig beretning. Sygdomshistorie, medicinsk-/sundhedsanamnese. Behandlinger og terapi. Social anamnese og hverdagsliv. Motivation og compliance.

Kostanamnese

Kostanamnesen registreres, inklusive fysisk aktivitet, medicinindtag og ernæringsrelateret livskvalitet. Til sidst en kort beskrivelse og vurdering af kostanamnesen (inklusive viden og holdninger til mad, motion, medicin), herunder fysisk aktivitet, evt. om der er medicin-mad interaktion.

Trin 2: Ernæringsdiagnose (7)

Ernæringsdiagnose eller ernæringsproblem

_____ (ernæringsdiagnose/problem) relateret til _____ (årsag) dokumenteret ved _____ (symptom/tegn)

Inspiration

- Diætisten nr. 148. August 2017. Hvordan struktureres en opfølgning med NCP i tankerne?
- Diætisten nr. 152. April 2018. Trin 4: opfølgning og indikatorer.
- Diætisten nr. 155. Oktober 2018. NCP – Trin 1, ernæringsudredning.
- Diætisten nr. 156. December 2018. NCP – arbejdet med andre aspekter af ernæringsbehandlingen.

Referencer

1. Swan WI, Vivanti A, Hakel-Smith NA, Hotson B, Orrevall Y, Trostler N, et al. Nutrition Care Process and Model Update: Toward Realizing People-Centered Care and Outcomes Management. *J Acad Nutr Diet.* 2017 Dec;117(12):2003–14.
2. Kopp LH. Opdatering af Nutrition Care Process Modellen: Patienten og kvalitetssikring* i fokus (1). *Diætisten* 2018; 151: 26-27.
3. Academy of Nutrition and Dietetics. NCP Modellen 2016. www.ncpro.org
4. Academy of Nutrition and Dietetics. Nutrition Care Process Terminologilister 2016. www.ncpro.org.
5. Academy of Nutrition and Dietetics. Snapshot - NCP Trin 1: Ernæringsudredning 2016. www.ncpro.org.
6. Academy of Nutrition and Dietetics. Snapshot - NCP Trin 4: Ernæringsmonitorering- og evaluering 2016. www.ncpro.org.
7. Academy of Nutrition and Dietetics. Snapshot - NCP Trin 2: Ernæringsdiagnose 2016. www.ncpro.org.
8. Academy of Nutrition and Dietetics. Snapshot - NCP Trin 3: Ernæringsintervention 2016. www.ncpro.org.

Ernæringsdiagnosen er organiseret i tre kategorier:

1. Indtag (for lille/stort indtag ift. behov)
2. Klinisk (problemer relateret til medicinske/fysiske tilstande)
3. Adfærd/miljø (viden, holdninger, overbevisninger, adfærd, miljø)

Trin 3: Ernæringsintervention (8)

Trin 3 er delt op i to særskilte og indbyrdes forbundne afsnit: planlægning og implementering. Planlægning består af: prioritering, målsætning, ernæringsanbefaling, opfølgning. Implementering består af: vejledt/undervist i, aftaler.

Prioritering

Hvad skal der være fokus på nu og her ift. patientens tanker og ønsker?

Målsætning

Formål, delmål.

Ernæringsanbefaling

Næringsstofanbefalinger, evt. kostform fx:

- Kulhydratmodificeret diæt
- Tilskud af vitamin D

Vejledt i/Undervist i/

fx Kulhydratmodificeret diæt. Udleveret materiale fra Hjerteforeningen.

Aftaler

Hvad er aftalt med patienten?

Opfølgning

Hvornår er næste samtale?

Plan for videre forløb. Ny tid – samarbejde med pt. om forløbet.

Trin 4: Ernæringsmonitorering og -evaluering (6)

Indikatorer

Hvad måles der på, med udgangspunkt i kostanamnese, kostregistrering og delmål, fx:

- Indtage tre daglige ernæringsdrikke
- Nedsætte indtag af laktoseholdige fødevarer
- Fiberholdige fødevarer til alle måltider